

BENESKI DNEVNIK

POMOČ IZ SLOVENIJE
DODELJENA NESEBIČNO

Odgovor Koordinacijskega odbora za pomoč
potresencem na naložbe v Gzellinu

V zvezi s člankom, ki ga je objavil "Gazzettino" v sredo, 26. januarja, glede pomoči potresencem v Beneski Sloveniji, ki jo je nudila Slovenija, Koordinacijski odbor za pomoč potresencem v Beneski Sloveniji

UGOTAVLJA, da so pomagali potrebnim ljudem, ne glede na politično pripadnost.

ODLOČNO ODKLANJA obroke valne trditve, ki jih vsebuje članek in meni, da so žaljive za sam odbor in za Slovenijo.

POJASNJUJE, da je pomoč prebivalcem potekala z največjo upravnostjo in da je bila v celoti namenjena pomoči potresencem, ki so bili iz Slovenije.

POTRjuje, da so bili odnosi z občinami upravnimi izvedeni v duhu korektnosti in da je bila v celoti namenjena pomoči potresencem, ki so bili iz Slovenije.

IZRAZA svojo skrb glede tendence in provokatorske narave članka, ki s demagoškimi prijemi vnaša zmedo in skuša ustvarjati preživetje ozračje hladne vojne, ki sta ga razvoj ter notranje in zunanje politično stanje odločno preprečilo.

Takšno ozračje je odločno neustojljivo in trenutno ko je v teku razprava za ratifikacijo osimskega sporazuma, je v popolnem nasprotju z usmeritvijo zunanje politike italijanske vlade in je jasna instrumentalizacija s strani revanšističnih in nostalgčnih sil v naših krajih.

V SREDO V KULTURNEM DOMU

Srečanje s pesnikom
Biagiom Marinom

Biagio Marin, mentor pesnikov naših dežel, ki je v temesni stiku s slovenskim svetom že od takrat, ko je obiskoval nemško gimnazijo v Gorici, bo gost kulturnega združenja Most v sredo, 2. marca, ob 20.15 v Kulturnem domu v Trstu. To bo priložnost za slovensko kulturno javnost, da se sreča s človekom, ki je zrasel kot pesnik visoko nad okviro morda rodne Gadeže in njegovega narčaja in postal glasnik splošnosti.

Na potresnem področju v Furlaniji, v Beneski Sloveniji in v Režiji, delavci najrazličnejših gradbenih podjetij, gasilci in vojska, postavljajo bolj ali manj stalna bivališča za ljudi, ki so se morali preseliti iz sotočarja v Gadežo, v Lignano, Bibione in druga območja letovišča. Iz poročil vladnega komisarja Zamberletija je tudi razvidno, da se iz dneva v dan manjša števila ljudi, ki bivajo v območjih krajih in dan za danom zapuščani ali predstavniki komisariata ali dežele izročajo ljudem ključke zasilnih stanovanj, ki so bila zgrajena v prizadetih krajih.

Ko se vozimo po prizadetih krajih, lahko opazimo vrste najrazličnejših barak in tudi stanovanjskih hiš manjšega tipa, ki bodo v prihodnjih letih služila potresencem. Ne gre za dokončno obnovitev, ki so jo delno že izvedli na jugoslovanski strani, v kobarškem kotu. Naši bralci so dobro obveščeni, da so se Jugoslavlani obnovili lotili temeljito brez vmesnih trenutkov, marsikatero vas so že docela obnovili, tako da so zgradili montažne hiše, ki jih proizvajajo nekatera slovenska podjetja. Niso to barake, marveč prave stanovanjske hiše, kot jih vidimo veliko drugod po Sloveniji in tudi v drugih delih Evrope. V Severni Ameri-

Bosanski delavci postavljajo v Huminu montažno hišo

PD VESNA
prireja ob priliki slovenskega kulturnega praznika jutri, 27. t.m., ob 17.30 v Ljudskem domu v Krizu

II. SREČANJE
S SLOVENSKEMI
USTVARJALCI

Na sporedu je srečanje s skladateljem Aleksandrom Vodopivcem, likovnikom Lojzeto Spalcom in pesnikom Markom Kravosom.

Nastopajo člani SSG, moški in deklečki pevski zbor Vesna in domači recitatorji.

Režija: SOCA KOSUTA-HAFNER

Vljudno vabljeni!

Na avtobusu zgodaj jutraj proti mestu:

- No, kaj se držiš tako smufasto?
- Pustime prosim ...
- Kaj sem ti napravil, govori, povej?
- Ti nič, vendar. Samo tišina, niti besede nikomur ... Veš, sinoči sva bila z ženo v mestu. Veš, te razprade ... In žena je imela tudi rojstni dan. Pa sva srečala staka, brata od moje žene in njegovo ženo. Pa mi je padlo v glavo: kaj če bi praznovali rojstni dan moje žene? Predlog je bil sprejet in že smo sedeli v neki restavraciji ob morju. In če smo že tu, naj bodo ribe ... Štiri sfole, res dobre, štiri peresa radiča, ter belega in dva dolca za ženski ...
- Da, in potem ...?
- Da, in potem račun. Veš tako na fino, na krožničku, račun preučen pod prtičkom ...
- Prav, in?
- Prav ja — 32.000 lir ...
- Kaj, toliko? Se vidi, da ne hodim po lokalih. Sicer pa ravno prav. Kaj nisi včeraj nekaj godrnjal, da ne boš naročil "Primorskega", ker da je predrag? Vidiš, štiri ribice 32.000 ...
- Imajš prav: Davi sem že rekel ženi, naj raznašalki plača naročnino ...

(Vsi naročniki Primorskega dnevnika, ki bodo poravnali naročnino do 28. februarja, bodo vključeni v veliko nagradno žrebanje, na katerem bo izbranih 40 nagrad)

GORIŠKI DNEVNIK

V DESETIH LETIH BO NA RAZPOLAGO PETNAJST MILIJARD LIR

Denar goriškega sklada bodo uporabili
za infrastrukture v Gorici in Tržiču

Smernice za razdeljevanje denarja - Ne bi smeli
finansirati del z državnim ali deželnim prispevkom

V razširjenem odboru goriške trgovinske zbornice so v teh dneh zaključili prvo fazo sestankov, na katerih so določili smernice delovanja goriškega sklada. Ta sklad namreč razpolaga z denarjem, ki se steka od prelevmanov na blago proste cone. V okviru razširjenega odbora so ustanovili ožjo komisijo, ki je imela nalogo nadaljevati delo, tokrat s preučitvijo del, ki naj se financirajo delno ali v celoti.

V glavnem bodo morali s temi denarjem (približno milijarda in pol lir letno) financirati dela, ki bodo lahko povečala število zaposlenih. Istočasno pa bo treba upoštevati tiste gospodarske pobude, ki bodo omogočile razvoj Gorice in celotne pokrajine v mednarodni menjavi in se posebej upoštevajo osimske sporazume. Na prvo mesto prihajajo zato dela, ki bodo zagotavljala uspeh pri razvoju obmejnega postaja in to vomega postajališča v Gorici in pristanišča v Tržiču. Posebno pažnjo bodo posvetili vprašanjem tovarnega prometa in skušali dati pobude in financirati dela za gradnjo pomolnih delavnic večjega in tudi za družnega formata. Seveda pa bodo poseben skrb posvetili tistim obstoječim gospodarskim dejavnostim, ki bi bile prizadete zaradi novih infrastrukturnih naprav.

Z denarjem goriškega sklada pa ne bodo financirali tistih del, ki so jih že predvidele, začrtale in tudi financirale država in državna uprava. Člani razširjenega odbora trgovinske zbornice so v glavnih oblikih sprejeli, kar so že v občinskem svetu zasovarjali socialisti in komunisti, predvsem prvi, ki so nasprotovali finansiranju tistih del, ki spadajo v pristojnost države in dežele.

Na istem sestanku so tudi dokončno sprejeli nove mere prelevmanov na razne proizvode proste cone, od bencina, kave, piva, itd. Vendarle pa ostaja prelevman trenutno še vedno tisti, ki je v veljavi, kajti dokončno odobritev sklepa razširjenega odbora mora dati pristojna ministrstva. Zaradi tega naj naši bralci vedno v prodaji po 200 lir in ne po 230, kot je pomotoma večkrat napisal neki slovenski tržičar. Trgovinska zbornica bo pravočasno sporočila prebivalstvu, kdaj bodo nove mere prelevmanov stopile v veljavo.

Marjan Terpin. V debato pa so posegli Gradnik, Ferlič, Bratuž, Sturm in Paulin.

Tajništvo SSK
o osimskem sporazumu

Tajništvo Slovenske skupnosti v Gorici nam je poslalo naslednje tiskovno poročilo:

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti se je sestalo in z zadovoljstvom vzelo na znanje novice, da je tudi rimski senat odobril ratifikacijo osimskih sporazumov, kar dokončno urejuje prijateljske odnose med sosednjimi državama. Obenem pa je tajništvo potrdilo vsa tista stališča, ki so jih njeni predstavniki iznesli in utemeljili tako na pokrajinskih, kakor občinskih ravneh. Mislimo namreč na zaskrbljenost pri oblikovanju in uresničitvi proste cone, ki ne sme v nobenem primeru postati novo in dočeno sredstvo za asimilacijo na Krasu in od tujitve naše zemlje. Na Goriškem namreč dobro vemo kaj pomeni Standerčev avtopot in industrijska zona in ne želimo, da bi se to ponovilo Krasevemu.

V nadaljevanju je pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti ugotovilo, da dobro napreduje akcija reorganizacije notranjih struktur slovenske stranke, saj se je v zadnjem času ustanovila sekcija v Doberdobi, ki jo bosta vodila sekcijski tajnik Mario Šoban in predsednik dr. Maks Gergolet. V Gorici pa je v iste namene bil informativni sestanek, katerega bo v kratkem sledila ustanovna seja.

Tajništvo je še razpravljalo o bližnjem deželnem kongresu, ki bo 12. marca v Steverjanu in na katerem bo stranka utrdila svoja izhodišča stališča iz prvega kongresa, ki je bil pred dvema letoma v Devinu.

Govor je bil še o krizi na pokrajinski ravni ter o stiskih s Krškansko demokracijo, ki jih je SSK imela v zadnjem času, zlasti v luči zahteve da se na ta pogajanja povabi tudi SSK, čeprav nima v pokrajinskem svetu svojega predstavnika, predstavlja pa vsekar važno komponento političnega življenja v pokrajini. Zal smo morali ugotoviti, da takega posluha nima do Slovencev nobena stranka, niti tiste, ki se izdajajo za stalne braniteljce slovenskih pravic.

Sejo je vodil pokrajinski tajnik

Prosvetno društvo
"OTON ZUPANČIČ"
Standrež

vabi drevo ob 20. uri
v Dom Andreja Budala, kjer bo

PROSLAVA
SLOVENSKEGA
KULTURNEGA DNE

Program: priložnostni govor, recitacija članov mladinskega oddelka, nastop otroškega, ženskega in moškega zbora "O. Zupančič".
Vabljeni!

Hiša podjetja "Krivaja" pred vsvetlivo

DVOJEZIČNE TABLE CAI
NA GORIŠKEM KRASU

Pred nekaj dnevi smo opazili ob cestah in poteh na goriškem Krasu kazipote goriškega italijanskega planinskega kluba CAI, ki opozarjajo na pespiti na tem delu Krasa. Pespiti so ostevilecne, zatem sledijo na kamnih ali drevesih tudi običajne markacije. Na kaziputih sta v italijanskem jeziku napisana "Club alpino italiano - Sezione di Gorizia" in "Cassa di Risparmio di Gorizia", ki je za table dal denar. Z večimi črkami pa je na kaziputih dvojezični napis: "Rispetta il Carso - Čuvaj Kras", kot je razvidno iz naše fotografije.

Da je prišlo do dvojezičnega napisa na teh tablah, ki jih je kar precej na ozemlju sovedenjske in doberdobske občine, gre pohvala sovedenjski občinski upravi. Njen župan Česčut je namreč lani, potem ko je CAI obvestil občino, da namerava postaviti kazipote, pisal goriški sekciji CAI, da morajo na področju, kjer živijo Slovenci upoštevati to dejstvo, in da morajo torej biti napisi dvojezični. Goriška sekcija CAI je to zahtevo sovedenjske občinske uprave tudi upoštevala in njena sedanja odločitev je torej hvala vredna. Ob tem pa nehoti ugotovljamo, zakaj se niso za to pozanimali tista naša društva, ki se ukvarjajo s podobnimi vprašanji.

Novogoričani
danes v Steverjanu

Delegacija novogoriške občinske skupščine dospe danes v Steverjan na prijateljski obisk. Na občini se bodo gostili iz Nove Gorice srečali s predstavniki steverjanske, sovedenjske in doberdobske občine.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Villa S. Giusto, Korzo Italia 244, tel. 83538.

OHRANJANJE LJUDSKIH OBIČAJEV

Žalostno slovo od pusta
strica Lovreta iz Doberdoba

«Loretovog pogreba» se je udeležilo veliko ljudi

V 96. letu svoje cvetoče mladosti nas je zapustil naš dragi stric Lovre, tako so pretekli ponedeljek javljali črno obrobljeni letaki v Doberdobi in po okoliških vaseh. To je bilo tudi uradno vabilo na pogreb patrona vaških smet, ki ta običaj vsako leto obujajo na pepelnem sredlo. Letos je bil Lovre deležen posebnih časti. Mertjenčev vikarij je bil letos povisan v škofa; spremljala pa sta ga dva priložnostna duhovnika: eden črnec, drugi belec. V osmici pri Drejetu Jovanu, kjer je bil postavljen oler, se je kar trilo radovednecev. Tam je Lovre pogostil vse z veliko frtalo obogateno s klobasami in drugimi prasičjimi dobrotami ter zalito z domačim vinom. Letos so bili Doberdobi še posebno radodarni saj so prispevali v Lovretovo inventuro nad 1000 jajc, več kilogramov svine, vina in nad 1000 tisoč lir. Lovretovo malho je nosil po vasi osilek, ki ga je potem Lovre v svoji oporoki zapustil nekemu konjederu s Tržaškega. V običajni oporoki je Lovre namenil svoje premoženje Merlikinetu, Ferliškotu, Zefu, poštarju, občinskim redarjem in pomeščem ter pustil več plačane pijske v raznih gostilnah.

Iz svojega preteklega delovanja smo slišali, da je igral tudi nogo met pri Domaci Mladosti. Ker se pa je po tekmi proti Starancem prejel podžiganih testenin ni mogel več igrati, zato tudi ekipa sedaj igra zelo slabo. Hotel se je po novem okrepiti na predpustno soboto v osmici, pa je šef kuhinje Ferliško natresel prevec popra, zaradi katerega se je moral predčasno posloviti od svoje vesele družine.

Da je letošnji Lovre bil bogat, priča tudi lesena rakev, v kateri so ga «zaljučili ostali» pospremili k zadnjemu sežigu. Posebno čast mu je izkazala tudi godba na pihala «Kraških zverin», ki so skozi celo «razjo» igrali poskočne žalostinke. Pred sežigom je Lovre še pozdravil številno delegacijo iz svoje pobratene fare Ozeljana. Svetovinska trojica, ki je pokopala Lovreta v Doberdobi, je še isti večer pospravila posmrtno ostanke njegove ljubimice Micke na Vrhu. Jutri se bodo oddolžili še spominu Lovretovega kravnega sorodnika Miha Štefuce v Ozeljanu.

Celoten Lovretov pogreb je posnela filmska ekipa, ki bo v najkraj-

S seje goriškega
občinskega sveta

V prvem delu sinočnje seje občinskega sveta v Gorici, preden se je pričela razprava o letošnjem občinskem proračunu, so svetovalci ratificirali nekaj sklepov, ki jih je sprejel na svoji seji občinski odbor.

Zupan in nekateri svetovalci so se spomnili pred nekaj dnevi umrlega bivšega občinskega svetovalca prof. Calderinija. Zupan De Simone je tudi izrazil zadovoljstvo, da je senat ratificiral osimski sporazum in dejal, da se bo mešana italijansko-jugoslovanska komisija, ki proučuje vprašanja cestnega pre-

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo obvešča, da bo avtobus opeljal smučarje jutri ob 7.15 s Travnika ter prosti za točnost.

Kino

Gorica
VERDI 17.00-22.00 «Histoire d'Os. C. Clary in U. Kier. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 17.15-22.00 «Cassandra Crossing». S. Loren in Ch. Lancaster. Barvni film.
MODERNISSIMO 17.15-22.00 «Il flauto magico». J. Koestlinger. I. Urrila CENTRALE 17.00-21.30 «La scarpette e la rosa». R. Chamberlain in G. Craven. Barvni film.
VITTORIA 17.15-22.00 «Natale in casa di appuntamenti». F. Fabian in E. Borgnine. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Tržič
EXCELSIOR 16.30-22.00 «Il corsaro nero».
PRINCIPE 17.30-22.00 «King Kong».

Nova Gorica
in okolica

SOCA «Cvet 1001 noči», italijanski film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Goldfingers» angleški film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Tudi angeli noro vozijo», ob 19.30.

Prispevki

Za društvo krvojadcev v Gorici je prispeval Diego Brunello 5.000 lir.

Zdaj Heimatdienst

Kreisky: o pravicah Slovencev naj se dogovore tri koroske stranke, torej bo posredno odločal Heimatdienst

OD NASEGA DOPISNIKA V AVSTRIJI

CELOVEC, 22. februarja — Po večeršnjem sestanku kontaktnega komiteja na Dunaju je obseg pravice ki naj bi jih v okviru lanske sedmopoljske zakonodaje dobili Slovenci, spet povsem odvisen od veta, ki je v rokah koroskega Heimatdienta. Kanceler Kreisky je včeraj odločitev prepustil trem koroskim strankam, da bo od njih zahteval, naj se dogovore o obsegu dvojezičnega ozemlja ter izjavijo, da je zvezna vlada takšen dogovor sprejela kot dokončen.

Ker pa je konec koncev prav koroski Heimatdienst tisti, ki mu sedmopoljska zakonodaja potiska v roke črna Petra, pomeni to, da bo tudi glede tega vprašanja, se pravi obsega dvojezičnega ozemlja odločal Heimatdienst. Zadeva je ta hip takšna, da sta socialistična in ljudska stranka sicer pripravljene privoliti v to, da bi postavili dvojezične krajevne napise v desetih oziroma sedmih občinah, po pravni ureditvi iz leta 1955 (pri čemer pa obe strankama še vedno ni jasno, ali naj bo ozemlje, na katerem bo dovoljena raba slovenskega v uradnih enako ali večje od tistega, na katerem naj bi postavljali dvojezične napise); pod hudim pritiskom nacionalistične baze pa je trenutno svobodnjaška stranka, katere vodstvo je pred zadnjim januarjem (pri sestanku kontaktnega komiteja) obljubljalo dosti več, kot je pripravljeno poudariti zdaj. Svobodnjaška stranka, ki je po vsej priliki zdaj pod najhujšim pritiskom Heimatdienta, saj se je v njej zbralo največ ljudi iz preteklih časov, je pripravljena privoliti v štiri občine z dvojezičnimi krajevnimi napisi. Ker pa je za rešitev tega vprašanja slej ko prej potrebno politično soglasje treh koroskih strank, pomeni to, da je tudi v tem primeru nemiskonalistični in zagrizeno protislovenski Heimatdienst tisti, ki ima v rokah sklarje in platno.

Spričo tega je včerajšnje stališče obeh osrednjih slovenskih organizacij, ki sta na sestanku kontaktnega komiteja na Dunaju še enkrat priležili, da v sosedstvu ne gresta, razumljivo in dosledno. Tudi ta zadnja runda pogovorov je namreč pokazala, v čem je eden od bistvenih neefektivov sedmopoljske zakonodaje: obseg narodnostnih pravic Slovencev v Avstriji je po tej zakonodaji zavezo, o kateri lahko odločajo vse mogoče politične sile razen Slovencev samih!

Če je moč verjeti poročilom iz dobro obveščenih krogov, je skušal kanceler Kreisky na včerajšnjem pogovoru slovenski delegaciji table to nekoliko zasladiti. Obe organizaciji naj bi — tako je želel kanceler Kreisky — privolili v sodelovanje na področju julijske zakonodaje, na splošno stran, se pravi avstrijska večina, pa naj bi slovensko zagotovila, da so sosednje takšni organi manjšinske politike, v katerih imajo manjšinski položaj enakopravna partnerja, mimo tega

naj bi ob svetovnih ustanovah še posebej »relejni organe«, katerim bi slovenski predstavniki prišli v neposredni stik s predstavniki vlade.

Gre za povsem brezobzveze ne izjave, ki v ničemer ne spreminjajo zakonodajo, za katero je bilo že rečeno, da je zasnovana tako, da imajo v njej pravico veta prav najbolj protislovenske sile. Vendar pa vse kaže, da se predstavniki koroskih strank s takšno izjavo niso strinjali; včerajšnji sestanek kontaktnega komiteja so na zahtevo vladne in strankarske delegacije za kratek čas prekinili in po vsej priliki je bilo tedaj sklenjeno, da kanceler se povsem nepotrebno in prazne obljube ne formulira, marveč v poslovnem pismu opiše organizacijska prednosti, ki jih nudijo sosedvi.

Avstrijski tisk davi s precejšnjim pesimizmom komentarji včerajšnje pogodbe in jih predstavlja kot neuspešne. Takšna ugotovitev po vsem ustreza, če gre za vladno in strankarsko politiko. Nasprotno pa velja za obe slovenski organizaciji, da sta se zdaj dokončno uspešno ob-

Abdul živi?

Ugibanja o usodi »najuglednejšega« kenijskega slona — Izvozniki trofej

OD NASEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, februarja — Ljubljani slonov smo že nekaj dni na trnini. Je Abdul živi? Ali pa je podlegel strelom krivolovca o katerem vsaj eno časopisno poročilo trdi, da je bil vladni uslužbenec. Ko to vsem, uradne izjave še ni: ne potrdila ne postavljala takajšnjega časnika »Nation« na laž.

Abdul namreč ni kdor si bo di med kenijskimi sloni. Pač pa je (ali je bil, kdo ve) naslednik še slavnijšega slona Ahmeda. Ta je poginil 17. januarja 1974, med hudo sušo. Ahmed je bil zasiten od drave, s predsedniškim dekretom. Tudi Abdul je bil (ali je?) pod državno zaščito. Od marca 1975 naprej.

Njegov predhodnik Ahmed stoji zdaj nagačen pred kenijskim narodnim muzejem v Nairobiu. Cisto tako, kot je bil zaživa. Le okoli niso pravi. Pravi okoli so v bančnih tranzitorijih: kapitalnih 68 kilogramov okov, zav-rovanih za 50 tisoč dolarjev.

Pravilo, da ima Abdul še lepše okle — ali jih je imel.

Zadeva Abdul je deloma za vito v skrivnost. Minister za turizem in divjačino je menda obljubil preiskavo.

Kaj pa, če je vse skupaj samo časopisna raca, ki jo je skuhal list »Nation«? Njegova konkurenca, »Standard«, pa vztraja molči. In najbrž vrta na svojo roko, da bi zvedel, kaj se je v resnici zgodilo z Abdulom. Če je res, bo ime »Nation« naskok, kot ga že ima pri nakladi. Če ni res, če je vse skupaj iz trte izvit, to in če se Abdul še naprej pase po savanah, spremljan samo od treh mlajših slonov — bo triumfalni konkurenčni list se urezal.

Pobjanje divjih živali in legalen izvoz trofej, zlasti

PRICEVANJA

„Rada bi se soočila z Druschkejem...“

„Tako kot verjetno vse druge, ki so bili kakor koli prizadeti, me je vznemirila novica, da so odkrili Druschkejev brlog,“ pravi Vladovita Vidmar, ki zdaj živi v Kopru. Gestapovskega krvnika Druschkeja se dobro spominja. »Vest sem sprejela z občutkom delnega zaženeja; delnega zato, ker vem, da niti Druschke niti njegovi pomagači ne bodo nikoli pretrpeli delček tistega, kar so njihove žrtve. Preveča me želja, da me na sodišču soočijo z Druschkejem. Tudi on je decembra 1941 mene soočil z bratom ilegalcem in tistega dne nikoli ne bom pozabila...“

Njen brat je bil znani aktivist Tugomir Vidmar-Jože. Potem ko je v Kranju uspešno končal gimnazijo, se je vpisal v vojno pomorsko akademijo. V drugem letniku šolanja je v Dubrovniku dočkal razpad stare Jugoslavije. Vrnil se je v Kranj in se zaposlil na davkarji. Bil je skromen, bledelec, glasbeni, ljubitelj narave in fant. Rade je igral na violino in pel mornarske pesmi. Po njegovi zunanji podobi bi bilo mogoče reči, da je bil, če bi se morali bojevati po pravilih, ki jih postavlja birokracija s svojimi neomejenimi pooblastili. Prav zato bosta lahko tudi v prihodnje uporabili še mnogo sredstev, ki so jima na voljo. Davašnja »Die Presse« na primer poroča, da bodo Slovenci zoper julisko zakonodajo po vsej priliki sprožili ustavni spor, ko pa bodo izbrana vsa notranja sredstva, bodo zadevo internacionalizirali.

Tugomir je na Jeseni-

Carter in generali

Bo predsednik odstavil »protižidovskega« generala H. Browna? — Test za politiko ZDA na Bližnjem vzhodu

OD NASEGA NEWYORSKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, februarja — Ali bo novi ameriški predsednik spregledal — kot pravijo tukaj — ali obdržal Georga Browna kot predsednika organa, ki ga sestavljajo načelniki štabov raznih vej ameriške vojske? To sicer ni vprašanje, o katerem bi na dolgo in široko razpravljali, vendar pa odgovor nanj lahko da namig o tem, kaj Američani dejansko mislijo in nameravajo zastraženo položaja na Bližnjem vzhodu — namig, zgovornosti od cele vrste političnih govorov in diplomatskih potez. Kakor je znano, je »sklepetivemu« generalu šinilo v misel, da sredi volilne kampanje zagode svojemu nadrejenemu, sicer osebnemu prijatelju Gerald Fordu, izjavo, da je »izrael vojaško breme za ZDA«.

Ta izjava seveda izraža bolj ugotovitve očitnega stanja kot politično mnenje, toda v vrzini volilne kampanje, ko igra židovski lob v ZDA vselej vlogo kot karkoli, se republikanecmu predsedniku nakopala še dodatne preglednice. Da bi bila mera polna, je Ford takrat bojeval (posredno po republikanski administraciji in senatorjih) birokratizmu in protislovenskim lobbyju, h kateremu pripravi predstavniki židovskega vpliva na politiko ZDA do Bližnjega vzhoda, o nesorazmerni moči židovskega lobbyja v bankah in tiskih itd.

Hrup, ki ga je vzdignila ta njegova izjava, se je nekako polegel, toda novemu ameriškem predsedniku je ostala naloga, da zadevo rešuje. Če generala odpušči — to pa je korak, za katerega mora imeti hudo tehtne razloge — Jimmy Carter tvega, da se bo razdrži general, če tako in tako nevoljne zaradi trditve demokratskega kandidata za Beto hišo, da bo, ko bo na leto, če pa pusti generala na tem položaju, lahko predsednik ujeziti tiste svoje pristaje, ki so mu oddali glasove v pripravljenosti, da se krenejo in odločijo na izraelski strani kot Gerald Ford, katerega so po pravici sumili, da so mu najprej mar interesi ameriških družb za nafto in kupčije na Bližnjem vzhodu.

Toda volitve so mirno in predsednik ni več potreben, da se postavlja na stran Izraela tako vneto, kot se je postavljali v bitki za glasove. Se celo nasprotno: v trenutku, ko pismo te vrstice, je dobil Izrael od Washingtona vsaj dve krepekšji klobuti. Prvo v obliki ameriškega protesta proti temu, da Izrael še naprej išče nafto na obali Rdečega morja, na zasedenem ozemlju. Drugo — mi hujšo — pa je dobil s Carterjevo odločitvijo, da se ne bo držal obljube svojega predhodnika, ki je Izraelu obetal, da mu bo dobavil novo vrsto ameriških bomb, ki rušijo betonske bunkerje. Po splošni oceni je Gerald Ford dal to obljubo, ko so ga pritiskali v kot s trditvami, da ga si če preveč vleče tja, kjer je tudi nafta, pri tem pa se o postal predsednik, sklestil vo-

Ladje še prva izvozna postavka

Vrednost ladij je lani predstavljala 5,9 odst. skupnega izvoza

LJUBLJANA, 23. febr. — V našem izvozu, ki je znašal lani približno 82,9 milijarde dinarjev, so še vedno najmočnejše, namreč s 5,9 odst., zastopane ladije. Teh smo prodali za 4,9 milijarde dinarjev, oz. za 6 odst. manj kot leto poprej. Obseg smo izvozili za nekaj manj kot 4 milijarde dinarjev, obvute in cestnih vozil za 3,8 milijarde dinarjev, kovinskih izdelkov za 3,4 milijarde in pohištvo za 2,5 milijarde dinarjev.

Od vsega blaga, ki ga je jugoslovansko gospodarstvo lani kupilo v tujini, je tako po vrednosti kot tudi po količini na prvem mestu surova nafta. Uvozili smo je 8,296 tisoč ton, kar je približno 12 odst. več kot v letu 1975. Za to smo v povprečju plačali 1579 dinarjev.

A za tolažbo: v Afriki je še kar dovolj slonov. Ne toliko sicer, kot pred desetletji. Pa vendarle kar dovolj. Rečimo v Zambiji, v lovišču Južnega Luangwa. Njihovo število ocenjuje na 35.000 glav živali na 40.000 kv. kilometrih. Takšna površina pa nekako odtehta veličino Slovenije in Vojvodine. Skupaj.

JOŽE SIRCELJ

Berite

PRIMORSKI DNEVNIK

DRAGICA BOŠKOVIĆ

vsil že bili zdravniki. In ta moderno reanimacijsko metodo obvlada danes vsak Janez in vsak gasilec.

»Saj tudi ljudje dolgo niso vedeli, kdo je anesteziolog,« pravi prof. dr. H. U. Gerbershagen z inštituta za anesteziologijo pri univerzi v Mainz. »Mislim, da je to pač tisti, ki nekoga drugega uspa, in konec. Zda je tako, da gremo v uredništvo časopisa in povemo, kakšno operacijo bomo imeli, kaj se bo dogajalo medtem, ko bo pacient na mizi, kaj potem, kakšne spremembe bodo nastale v njegovem organizmu zaradi anestezije, kolikšne bodo bolečine. Izdali smo tudi brošuro, v kateri vse natanko piše in ki je namenjena ljudem, ne zdravnikom.«

Tak zda nemški anesteziologi živijo v lepem sožitju s svojimi kolegi kirurgi. Še pred dvajsetimi leti ni bilo tako, saj so bili tedaj za vse odgovorni kirurgi, medtem ko so bili anesteziologi le pomožni sodelavci. Mislim, da bo to v prihodnosti, ki bomo dobili svojo katedro, in res smo jo dobili zelo pozno, šele leta 1961. Šele takrat, ko je anesteziologija postala enakovredna drugim predmetom, smo dobili zdravnike, ki so se v resnici občutili pomembne in sposobne kot zdravniki — kirurgi. Zakaj ta generacija specialistov ve, da je študirala v enakih razmerah kot drugi, da je imela iste profesorje kot drugi in da nekaj velja. Naziv smo imeli anesteziologi od nekdaj enak kot kirurgi, a poživljamo se na naziv, prvo je, da o nas ne govorijo več, da smo dobri, pa spodobni. Zda veljamo nekaj tudi v administraciji!

Če bi se v desetih letih vsak študent medicine v ZDA po diplomu odločil za anesteziologijo, bi pri nas še vedno ne imeli dovolj anesteziologov,« pravi prof. Steen.

V Sloveniji je okrog 140 tovrstnih specialistov, Hrvaška pa jih ima 300. »Mladi zdravniki se zelo neradi odločajo za anestezijo, ker o tem čisto nič ne vedo; veliko bolj všeč jim je kirurgija, kar pa ni enakovredno. Mlademu študentu je namreč veliko bolj všeč vloga za katero se mu zdi, da bi bil v njej videti najpomembnejši,« pravi dr. Cetina.

Dr. Vika Rus iz Slovenj Gradca je končala študij pred desetimi leti in takrat za nas skoraj nikjer ni bilo prostora. Veliko jih je odšlo v tujino, tisti pa, ki smo ostali, smo morali pač prijeti, kar je bilo, imela sem štipendijo slovenjegraške bolnišnice in edino prosto mesto, ki so ga imeli, je bilo mesto anesteziologa. Ko sem kon-

Specialisti brez katedre

Tisti, ki uravnavajo dihanje in možgane

Stephen N. Steen: „Prvi anesteziolog na svetu je bila ženska“

»Veliko jih misli, anesteziolog, to je tisti, ki človeka uspa, da ga lahko operirajo,« pravi prof. Gerbershagen, eden izmed mnogih tujcev — anesteziologov, ki so se udeležili četrtega podiplomskega seminarja anesteziologije in intenzivne terapije, ki je bil pred kratkim v ljubljanskem kliničnem centru. »Ampak bolnik ne pride v bolnišnico zato, da bi ga operirali, pač pa da bi ga anestezirali,« pravi dr. Janjč iz Zagreba. »Zakaj noben kirurg se ne bi mogel ukvarjati s pacientovim srcem, z njegovimi pljuči, če bi ne imel ob sebi anesteziologa. In vedite, da kirurg sploh ni tisti, ki bi »ogrožal« bolnikovo življenje, to je odvisno od anesteziologa. Ta ima pod svojo nadzorostvom, v svojih rokah, dve najpomembnejši oolnivoči življenjski funkciji: dihanje in delovanje možganov.« V Sloveniji smo anesteziologijo spoznali leta 1947. »Že, že, včasih so operirali tudi brez anestezije, a je bila tudi smrtnost za sto odstotkov večja,« pravi dr. Cetina.

»O anesteziji sem neka malega slika na predavanjih o farmakologiji. V praksi sem nanjo naletel, ko sem bil

staziolog v ginekologiji. Vi boste dali narkozo,« je rekel šef, ki je bil, mimogrede, odličen šef, ampak saj ne znam, sem odgovoril jaz, pa saj ste zdravnik, ni popustil. In sem se ves preplašen lotil tistih steklenič. O da, bolnica se je prav dobro počutila.

Tako se je z anesteziologijo, vedo, ki je še tako mlada, da se vsaj pri nas še noben od zdravnikov v njej ni postaral, kaj šele doživel upokojeve, pravi sreča primarij dr. Jože Cetina iz Celja, ki je sicer tudi predsednik slovenske anesteziološke sekcije. »Vsi staziologi smo se najbolj bili prav tega, namreč kdaj bo kdo moral dati pacientu narkozo! Mislim, da me je prav ta strah tako navdušil, da sem se po zneje hotel ukvarjati samo še z etrom...«

»Ne gre mi lahko z jezika, a prvi anesteziolog na svetu je bila ženska. Kajti anesteziologija se je rodila tistega dne, ko se je eden od možkih bratov obrnil k sestri in ji rekel: »Storite kaj, da bo mojega pacienta manj bolelo,« pravi Stephen N. Steen, profesor anesteziologije in kalifornijske univerze UCLA. »Pozneje se je prav okrog tega »mojega« pacienta vnel strah, v katerem smo imeli pravega, niki anesteziologije seveda podprejo položaj. Kirurgi nam dolgo niso hoteli priznati enakopravnosti, čeprav smo bili za svojo specialnost enako usposobljeni kot oni, pa tudi enaki nazivi, titule nam niso nič pomagale.«

Američani, kirurgi in anesteziologi, so po besedah profesorja Steena pozneje uredili stvar tako, da je pri njih oddelek za anesteziologijo popolnoma neodvisen od kirurgije, če ne tudi pomembnejši. Zakaj kalifornijski profesor pravi, da smo anesteziologi veliko pomembnejši kot kirurgi, življenje pacienta je odvisno od nas! Anesteziolog je pri pacientu pred operacijo, anesteziolog pri pacientu po operaciji in anesteziolog nadzoruje njegovo zdravljenje; medtem ko kirurg pride, opravi svoje in gre. Saj drugoče tudi ne more, v drugi operacijski sobi ga čaka naslednja operacija in navedenje si tudi bolnišnica ne more privoščiti neizkoriščenih operacijskih mize.

»Pri nas v Sloveniji smo bili sprva že kar malce napadani,« pravi dr. Cetina, »mislim pa, da smo do ena kopravnosti s kirurgi prišli kar hitro in brez boja. Samostojne oddelke imamo približno dvanajst let. Lahko rečem, da na periferiji, kar zadeva organizacijo, prehitva Ljubljano, kjer anesteziologija zaradi administrativnih ovir še vedno sodi pod okrilje kirurške klinike.«

V Ljubljani nimamo katedre za anesteziologijo in »kar zadeva študij, so okoliščine enake kot svoje dni, pravi Marija Pečan iz Ljubljane. »Anesteziologija še vedno nima mesta v rednem pouku in mi s študenti medicine nimamo stika, razen če nam kdo od profesorjev odstopi ura.« Dr. Pečanova

Vesna Marinčič

